

STORTINGET

Innst. 309 L

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 97 L (2019–2020)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i barnelova (digital erklæring av far- skap)

Til Stortinget

Sammendrag

I lovproposisjonen foreslår Barne- og familiedepartementet å endre barnelovas bestemmelse om erklæring av farskap, slik at loven legger til rette for at erklæring av farskap kan gjøres digitalt, uten dagens krav til personlig frammøte. Dette vil være en fordel for barn og foreldre og legge til rette for effektivisering i helsetjenesten, arbeids- og velferdsetaten (Nav) og Skatteetaten.

Når et barns foreldre ikke er gift med hverandre, følger ikke farskap direkte av loven. Det mest vanlige er da at farskap etableres ved at mor oppgir hvem som er far, og han erklærer farskapet ved personlig frammøte. Fram til nå har det vært mest vanlig å erklære farskap hos jordmor eller lege ved svangerskapskontroll eller i forbindelse med fødselen. Hvis moren ikke har oppgitt mannen som far, må hun godta hans erklæring i ettertid.

Forslaget innebærer at det ikke lenger skal være nødvendig med personlig frammøte for å erklære farskap, men at dette under gitte forutsetninger skal kunne gjøres digitalt. Erklæringen må gis av den som moren har oppgitt som far, eller som hun godtar i ettertid, og begge foreldrene må kunne legitimere seg elektronisk på en sikker måte.

Digital identifisering av partene ved erklæring av farskap er vesentlig sikrere enn underskrifter for hånd,

og endringene vil innebære en bedring av sikkerhetsnivået. Kontroll av legitimasjon skjer automatisk og vil innebære en forenkling og effektivisering for partene, helsevesenet og arbeids- og velferdsetaten.

Forslaget om digital erklæring begrenses til tilfeller hvor barnet er født i Norge. Dagens ordning med personlig frammøte og erklæring på papir opprettholdes for saker hvor foreldrene ikke er enige om farskapet, hvor barnet er født i utlandet, men hvor farskap likevel kan fastsettes i Norge, hvor foreldrene ikke kan legitimere seg elektronisk, eller lignende.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Tone Merete Sønsterud, fra Høyre, lederen Kristin Ørmen Johnsen, Anne Karin Olli og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati og Silje Hjemdal, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Camilla Sørensen Eidsvold, fra Venstre, Carl-Erik Grimstad, og fra Kristelig Folkeparti, Jorunn Gleditsch Lossius, viser til regjeringens forslag om digital erklæring av farskap.

Komiteen viser til at det i dag er tre måter farskap til barn kan fastsettes på. Det er automatisk for barn født i ekteskap, eller det kan skje ved erklæring eller ved dom. For de tilfeller der farskap fastsettes ved erklæring, gjelder at det kan gjøres før fødselen, f.eks. ved svangerskapskontroll, i forbindelse med fødselen eller etter fødselen. Far må møte personlig og avgi skriftlig erklæring samt forevise legitimasjon for lege eller jordmor i forbindelse med svangerskapskontroll eller fødsel, eller

for skattekontor, Nav-kontor, dommer eller norsk diplomatisk eller konsulær tjenestemann hvis faren oppholder seg i utlandet. Komiteen merker seg at dagens ordning fungerer godt.

Forslaget som fremmes i proposisjonen, legger i hovedsak opp til en forenkling og at det skal innebære en effektivisering for helsetjenesten, Nav og Skatteetaten.

Komiteen er enig i at det vil være enklere for de offentlige tjenestene, samt for nybakte foreldre, at erklæring kan gjøres digitalt. For mange har det kanskje også virket underlig at far skal underskrive på en slik erklæring på fødestuen.

Komiteen merker seg at det fremgår av proposisjonen at digital identifisering av partene er vesentlig sikrere enn underskrifter for hånd, og at endringene vil innebære en bedring av sikkerhetsnivået. Komiteen er ikke nødvendigvis enig i at signatur avgitt personlig, etter fremvisning av legitimasjon til offentlig tjenesteperson, er mindre sikkert enn digital identifisering. Begge metoder for identifisering kan ha sine svakheter, men begge må ansees like sikre for dette formålet.

Komiteen viser til de avgrensninger i muligheten for digital erklæring av farskap som ligger i forslaget, slik som at barnet må være født i Norge, og at foreldrene er enige om farskapet. Komiteen forutsetter videre at muligheten for digital erklæring begrenses i kompliserte tilfeller eller tilfeller der det av andre årsaker er ønskelig med mulighet for kontroll, slik som det er redegjort for i proposisjonen.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i barnelova (digital erklæring av farskap)

I

I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre gjøres følgende endringer:

§ 4 andre ledd skal lyde:

Faren skal erklære farskapen skriftleg, anten *digitalt til arbeids- og velferdsetaten* eller ved personleg fram møte for

- a) jordmor eller lækjar ved svangerskapskontroll *eller fødsel*,
- b) folkeregistermyndigheita,
- c) tilskotsfuten, dommaren eller arbeids- og velferdsetaten, eller
- d) utsend utenrikstenestemann, dersom faren er i utlandet.

Farskap kan òg erklærast ved retur av skjema frå Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. § 11 andre ledd. Arbeids- og velferdsdirektoratet må sende skjema i rekkommandert brev eller ved bruk av elektronisk kommunikasjon dersom det er nytta ein betryggande metode for å sikre at skjemaet er mottatt. Erklæringa gjeld berre når ho er gjeven av den som mora har gjeve opp som far, eller når mora skriftleg har godteke erklæringa. *Ved digital erklæring må både mor og far identifisere seg elektronisk på ein sikker måte. Den digitale erklæringa er berre gyldig dersom barnet vert født i Noreg.*

II

Lova gjeld frå den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 26. mai 2020

Kristin Ørmen Johnsen

leder

Silje Hjemdal

ordfører